

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

Tanulási eredmény alapú gondolkodás alkalmazása a pedagógiai munkában

Olvasólecke 5.

Tanár szakos hallgatóknak

Fejlesztette: T. Molnár Gizella (SZTE JGYPK)

2019. május

Szegedi Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

Az olvasólecke feldolgozásával elérhető tanulási eredmények:

Részletesen ismeri a kompetenciaelemek jellemzőit és egymással való összefüggéseit, a vertikális és horizontális koherenciát.	Értelmezi és alkalmazza a saját tantárgyára a tanulási eredmények megfogalmazásának szempontjait, elkülöníti a kompetenciaelemeket, értelmezi és alkalmazza a saját tantárgya eredménycéljait.	Nyitott arra, hogy megszerzett ismereteit saját tantárgyára alkalmazza, belátja, hogy ezek elősegítik a tanítási-tanulási célok elérését.	Hallgatótársaival együttműködve, majd önállóan is ír deskriptorokat, betartja a tanulási eredmények írásának szabályait.
Átfogóan ismeri a tanulási eredmények megfogalmazásának szempontjait és alapelveit. Ismeri a kompetenciaelemek nyelvi formuláit.	Jól megfogalmazott tanulási eredményeket ír egy-egy témakör, tanóra, projekt kapcsán	Kész a megfelelő nyelvi formulákat alkalmazni.	Az oktató útmutatása alapján elvégzi a tanulási eredmények írását, szükség esetén a korrigálását.
Ismeri és érti a tanulási eredmények minőségi értékelésének szempontjait.	Alkalmazza a szempontokat a saját, és hallgatótársai tanulási eredményeinek értékelésében, minősíti azokat. Megfogalmazza az erényeket és a hibákat, utóbbiakat elemzi és korrigálja.	Elfogadja a kritikát, a saját munkáját is hajlandó kritikusan szemlélni. Kész az együttműködésre.	Képes az önellenőrzésre, felelősséget vállal a munkájáért és a bírálatáért egyaránt, a javításra önálló javaslatokat fogalmaz meg.

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

Az olvasólecke feldolgozásához szükséges idő: kb. 80 perc

Hogyan írjunk tanulási eredményeket? 1.

Az új NAT tervezet a nyolc tanulási területen a tantárgyak szerinti tudást tanulási eredménycélként fogalmazza meg. A központi tantervekben megjelenő követelményekhez konkrét tanulási eredményeket kell majd megfogalmaznunk a témakör, a tanóra, vagy egy projekt kapcsán. A tanulási eredmények nem csak a NAT eredménycéljait, és nem csak az MKKR szintleírásait tartalmazzák!

A tanulási eredmények egy-egy tanulási szakasz (pl. tanóra) kimeneti leképezései. Ezért a tanulászervezés alacsonyabb szintjén (jelen esetben a témakör/óra szintjén) részletesebb, konkrétabb tanulási eredményeket kell megfogalmazni

A követelmények pontosabb meghatározása

A módszerek kiválasztása

Az értékelési kritériumok meghatározása

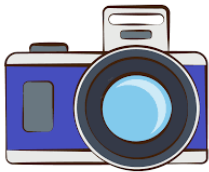

A tanulási eredmények a tanítás-tanulási folyamat egy-egy szakaszának a kimenetét fogalmazzák meg. Ezért a tanulászervezés alacsonyabb szintjén (jelen esetben a tanulási terület, a tantárgy, a témakör, az óra szintjén) részletesebb,

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

konkrétabb tanulási eredményeket kell megfogalmazni, amelyek nemcsak az adott tanulási szakasz követelményeinek pontosabb meghatározását teszik lehetővé, de a tanítási folyamatra, módszerek kiválasztására, értékelési kritériumok és feladatok meghatározására vonatkozóan iránymutatásul is szolgálnak a tanár számára.

A tanulási eredmény alapú tervezés folyamata

Kérjük, nézze meg a következő videót! Jegyezze fel a tanulási folyamat tervezéséhez kapcsolódó legfontosabb benyomásait, gondolatait!

www.youtube.com/watch?v=ERrEv5F9tV0

Hogyan tervezzünk tananyagot, tanórát? Hogyan tervezzük meg a tanítás-tanulási folyamatot?

Célrendszer

- *Az a kívánt állapot, amit a tanuló el fog érni a tanegység feldolgozásával: az eredménycél meghatározása*

Tanulási eredmény

- *Ebből következik: a konkrét tanulási eredmények megfogalmazása, szem előtt tartva, hogy azt majd értékelni is kell*

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

Tananyag tartalma

- *Ehhez rendeljük a tananyag tartalmát, a tudást, valamint az ahhoz kapcsolódó képesség, attitűd, felelősség, autonómia elemeket is.*

Értékelés

- *A tanulási eredmények elérésének ellenőrzése, reflektálás a tanuló tanulási útjára*

Tehát: megfogalmazzuk a célrendszert: a tanegység feldolgozásával elérendő a kívánt állapotot, amit a tanuló el fog érni, az elvárt eredménycélok alapján. Majd ebből következik a konkrét tanulási eredmények megfogalmazása, szem előtt tartva, hogy azt majd értékelni is kell. Ehhez rendeljük a tananyag tartalmát, de nem csak a tudást, az ismeretanyagot, hanem a képesség, attitűd, autonómia és felelősség elemeket is hozzárendeljük, úgy, hogy azok egységet alkossanak, megvalósuljon a horizontális koherencia. Végül az értékelés megtervezése következik, a tanulási eredmények elérésének ellenőrzése (önellenőrzése), a tanuló tanulási útjára reflektáló feladatokkal, kérdésekkel. Már a tanulási eredményeket úgy érdemes megfogalmazni, hogy tudjuk, hogyan fogjuk értékelni!

A tanulási eredmények megfogalmazásának szempontjai és alapelvei

Amiket szem előtt kell tartani:

- ✓ **A tanulási eredmények az adott tanóra/témakör/tantárgy értékelhető és mérhető/megfigyelhető kompetenciáit írják le (cselekvő kompetencia-leírások)**
- ✓ **Egy átlagos tanuló által a rendelkezésre álló idő alatt elérhető tanulási eredményeken alapulnak**
- ✓ **A tanulási eredményeket a tanuló szempontjából írják le**
- ✓ **A tanulási eredmények a tanulási folyamat eredményét írják le, nem a tanulási útvonalat (a tanulási eredményekkel befejezettséget kell kifejeznünk, és nem folyamatot)**
- ✓ **A tanulási eredmények kialakításakor mindig a folyamat végén elvárt tevékenységből kell kiindulni**
- ✓ **Kontextusba kell helyezni: konkrét, világosan érthető cselekvő ige + tárgy és egyéb specifikáló elemek**

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

- ✓ **Az adott tantárgyra jellemző terminológia használata – alapos, és megfelelő részletességű, egyértelműen utal az adott kompetencia autonómia és felelősség szintjére**
 - ✓ **A feladat minimális követelményeinek teljesítéséhez szükséges valamennyi tanulási eredmény legyen felsorolva**
 - ✓ **Egy mondatban kategóriáját tekintve csak egyféle, és csak összetartozó tanulási eredmények szerepeljenek**
 - ✓ **A tantárgyhoz kapcsolódó specifikus és általános kompetenciák is jelenjenek meg**
-

A tanulási eredményeket meghatározott nyelvezet jellemzi. A tanulási eredmények megfogalmazásakor általában:

- *Aktív igét használunk*
 - *Meghatározzuk az adott témakört, amire a tanulási eredmény vonatkozik*
 - *Meghatározzuk a tanulási eredmény kontextusát, összefüggéseit, komplexitását.*
 - *Meghatározzuk az elérendő szintet*
-

Összegezve:

Példák:

TUDÁS:

- ✓ **Részletekbe menően ismeri a másodfokú és a kétismeretlenes egyenletrendszereket, és a megoldás módszereit.**
- ✗ **Ismeri az egyenleteket.**

KÉPESSÉG:

- ✓ **Megoldja a másodfokú és a kétismeretlenes egyenletrendszereket, önállóan és csoportmunkában is alkalmazza a megismert megoldási módszereket.**
- ✗ **Képes megoldani a matematikai feladatokat.**

ATTITŰD:

- ✓ **Nyitott a másodfokú és a kétismeretlenes egyenletrendszerek megoldásának megismerésére, törekszik a módszerek elsajátítására, csoportmunkában a tanuló társaival való együttműködésre.**

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

- ✗ A tanuló érdeklődik a matematika iránt.

AUTONÓMIA ÉS FELELŐSSÉG:

- ✓ Önállóan megoldja a másodfokú és a kétismeretlenes egyenletrendszereket, felelősséget vállal az önállóan megoldott feladat helyességéért.
- ✗ A tanuló felelősen végzi a munkáját.

Feladat: Tanulmányozza át ismét az előző olvasóleckében megismert, az MKKR közoktatás szempontjából releváns kimeneti szintjeinek részletes leírását tartalmazó dokumentumot, amely a tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség értelmezését tartalmazza!

(www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/tamop318/deskriptorok_MKKR1_4.pdf)

Gyűjtsön a dokumentumból konkrét deskriptorokat! Egyaránt gyűjtsön jól, és hibásan megfogalmazott tanulási eredményeket! Véleményét próbálja indokolni is!

A deskriptorok megfogalmazása

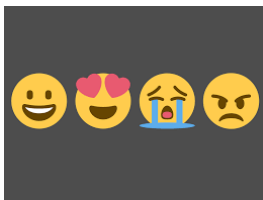

Tudás: Ismeret jellegű elemek, egy témakörhöz/tananyaghoz kapcsolódó tények, elvek, elméletek összessége, jellemzően a tantárgy tényanyagának birtoklása tartozik ide. Pl. a tanuló tudja, ismeri, érti, azonosítja, felismeri, megnevezi, stb. A tudás leírásánál figyeljünk oda arra, hogy az elég specifikált legyen! A tud, ismer, stb. igék alkalmazása önmagában nem szolgál elég információval a tudás mélységére, szervezettségére és kiterjedésére vonatkozóan. Ezért az ismereteket specifikáljuk azok mélysége (pl. mennyi és milyen mélységű ismerettel kell rendelkezni) és kiterjedése (pl. milyen széles területen kell az adott tudással rendelkezni) és komplexitása szerint.

AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen

Képesség: A tudás alkalmazásának, használatának képessége feladatok elvégzése és problémamegoldás céljából; cselekvő szintű tudások, jellemzően a feladatmegoldási készségek, de a kezűgyesség és a módszerek, anyagok, eszközök, felszerelések használata és annak módja is ide tartozik. Pl. a tanuló összeállítja, bemutatja, alkalmazza, kezeli, betartja, érvel, stb. Tipikus hiba, hogy a képes fogalom használatával nem képességet, hanem tudáselemet határozunk meg. Ezért indokolt a képes szót (amely a mondatban betöltheti az állítmány szerepét, ugyanakkor nem cselekvést kifejező szó) elhagyni és helyette cselekvést jelentő igét használni. A képesség kategóriába mindig gyakorlati alkalmazás, konkrét tevékenységvégzés kerüljön. Az alacsonyabb szinteken a begyakorlott rutintevékenységek, a magasabb szinteken egyre inkább a képességek területén az önálló feladatmegoldás, a kreativitás megjelenése a jellemző. A magasabb szintű tudás területén jellemző absztrakció birtoklása esetén a tanuló ismereteit új helyzetekben alkalmazza, valamint meglátja a valóság elemei közötti összefüggéseket.

Attitűd: A tantárggyal, az órai munkával összefüggő felfogásbeli kérdések, attitűdök, viselkedési és magatartásformák, mint nyitottság, kíváncsiság, érdeklődés. A tanuló hajlandó/kész valamire (pl. együttműködésre), belátja, elfogadja, törekszik, stb. Az attitűd (kedvező, kedvezőtlen megítélés, vélekedések, nézetek, szándékok, törekvések) leírása talán a legnehezebb, ügyeljünk rá, hogy ne általános, hanem specifikus leírást alkalmazzunk. Úgy fogalmazzuk meg, hogy kapcsolódjon az adott szakterülethez, tantárgyhoz. Csak a tanuló kívánatos jellemvonásának meghatározása nem elegendő. Az attitűdnek az alacsonyabb szinteken az affektív (érzelmi), magasabb szinten a kognitív (gondolati), majd a viselkedésben is megnyilvánuló eleme dominál. Az alacsonyabb szinteken fontos, hogy a tanuló kedvelje azt, amit csinál, kialakuljon a személyes kötődése a tantárgyhoz.

Autonómia és felelősség: a tevékenység jellemezője, az, hogy egy adott tanuló milyen önállósággal, milyen mértékű felelősségvállalással tudja végrehajtani. Pl. a tanuló felügyeli, önállóan, tanári irányítással, csoportosan végzi, a szokásos időtartam

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

alatt, stb. Az önállóság és felelősségvállalás elem a képesség mellett a leginkább specifikálható, ugyanakkor természeténél fogva hajlamosít a túl általános megfogalmazásokra, amelyek így nem kellőképpen specifikusak a tantárgy szempontjából. Ezért a leírásnál törekedjünk rá, hogy kellően tükrözze a tantárgy sajátosságait ennek az elemnek a megformálása. Az autonómia a szintek növekedésével egyre nagyobb szerepet játszik, az alacsonyabb szinteken viszont a tanulónak szüksége van a mintára, azt követi.

Feladat: az új NAT tervezetből válasszon ki egy, a saját tantárgyához tartozó témakört (www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2018/08/a-nemzeti-alaptanterv-tervezete_2018.08.31.pdf), és válassza ki az ehhez a témakörhöz kapcsolódó eredménycélokat! Határozza meg a témakör tanításának célját! Ezt követően fogalmazzon meg konkrét tanulási eredményeket a választott témakörhöz!

Irodalom:

- Farkas Éva (2017): *Segédlet a tanulási eredmények írásához a szakképzési és felnőttképzési szektor számára*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Farkas Éva (2017): *Tanulási eredmény alapú tanterv- és tantárgyfejlesztés a felsőoktatásban. Módszertani útmutató*. JGYPK Kiadó, Szeged
- Horváth Zsuzsanna: *Szintleírások és teljesítményszintek a közoktatásban*. In: Iskolakultúra 2010. 5-6.
- Lukács – Derényi (szerk.) (2017): *Kézikönyv a képzési programok tanulási eredményeken alapuló fejlesztéséhez, felülvizsgálatához*. Oktatási Hivatal, Budapest
- NAT tervezet 2018 www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2018/08/a-nemzeti-alaptanterv-tervezete_2018.08.31.pdf
- Tót Éva (2017): *Segédlet a tanulási eredmények írásához a felsőoktatási szektor számára*. Oktatási Hivatal, Budapest

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

